

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ - ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Το μάθημα συνδυάζει τη διδασκαλία δύο κειμένων διαφορετικής εποχής που διδάσκονται στη Γ΄ Γυμνασίου. (*Αυτοβιογραφία*, Ελισάβετ Μουτζάν- Μαρτινέγκου, *Η μεταμφίεση*, Ρέα Γαλανάκη)

Με αφορμή μια κοινή εργασία οι μαθητές θα οδηγηθούν στον προβληματισμό και την απόκτηση δεξιοτήτων σύγκρισης που θα μπορούν να εφαρμόζουν σε άλλα μαθήματα ή δραστηριότητες.

Επισήμανση:

Πολλές φορές κατά τη διδασκαλία αναθέτουμε στους μαθητές μας να γράψουν ένα κείμενο γύρω από ένα θέμα (τι σκέφτονται, τι παρατηρούν, τι πιστεύουν, τι νομίζουν κ.ά.) και παρατηρούμε ότι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο να εκφραστούν. Πολλοί δηλώνουν ότι δεν ξέρουν **ΤΙ** να γράψουν. Αν όμως σκεφτούν προσεχτικά πριν ξεκινήσουν, τότε η παραγωγή ιδεών και η διαδικασία συγγραφής διευκολύνεται. Πολλοί επίσης μαθητές δυσκολεύονται να διατυπώσουν τις σκέψεις τους με οργανωμένο λόγο, έτσι ώστε αυτά που γράφουν να μεταδίδουν αποτελεσματικά αυτό που θέλουν να πουν. Δυσκολεύονται δηλαδή στο **ΠΩΣ** να γράψουν. Είναι σημαντικό οι μαθητές/τριες μας να ασκηθούν στην παραγωγή οργανωμένου/ δομημένου γραπτού λόγου, που να γίνεται κατανοητός και να έχει αποτελεσματικότητα και σκοπιμότητα.

Το ερώτημα δηλαδή είναι πώς ο/η μαθητής/τρια να μετατρέπει τη σκέψη σε γραπτό λόγο και πιο συγκεκριμένα την «καλή» σκέψη σε «καλό» λόγο. Το πρώτο στάδιο σε αυτή τη διαδικασία είναι η προσεχτική εξέταση του θέματος με κριτική σκέψη, η οποία μπορεί να καλλιεργηθεί μέσα από ένα αποτελεσματικό μάθημα. Το συμπληρωμένο διάγραμμα που θα παραχθεί κατά τη διδασκαλία είναι αντίγραφο της σκέψης του μαθητή και μπορεί να αποτελέσει τον ιδανικό πρόδρομο για το οργανωμένο γράψιμο προσφέροντας το **ΤΙ** (περιεχόμενο). Το επόμενο στάδιο είναι να αναπτύξει ο μαθητής τη διαδικασία σκέψης, το αόριστο δηλαδή **ΠΩΣ** (αφηρημένη διαδικασία) που αποτελεί μια πορεία σκέψης, που πιθανώς να ακολουθούμε και ασυνείδητα, εφόσον αυτή αποτελέσει βίωμα και δεξιότητα του ατόμου.

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μάθημα: Νέα Ελληνικά
Τάξη: Γ΄ Γυμνασίου
Χρόνος διδασκαλίας: 45΄

Κείμενα:

Αυτοβιογραφία, Ελισάβετ Μουτζάν- Μαρτινέγκου, Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ΄ Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, σ.50

Η μεταμφίεση, Ρέα Γαλανάκη, Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ΄ Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, σ.244

Σκοπός:

Οι μαθητές/τριες να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη.

Στόχοι:

Οι μαθητές/τριες να είναι ικανοί/ές :

- να χαρτογραφούν την πορεία των απόψεων και των σκέψεών τους
- να εντοπίζουν τα κοινά στοιχεία και τις διαφορές στη συμπεριφορά και τη ζωή των δύο ηρωίδων μέσα από σύγκριση και αντιπαραβολή
- να παρουσιάζουν τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν και να τα τεκμηριώνουν
- να παραγάγουν οργανωμένο γραπτό λόγο παρουσιάζοντας την πορεία σκέψης που ακολούθησαν για να καταλήξουν στα συμπεράσματά τους

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΟΡΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αφόρμηση: Εισαγωγή στο περιεχόμενο και στη διαδικασία σκέψης.

Συζήτηση για τη σημασία της σύγκρισης στη ζωή μας.

- Σκεφτείτε ότι συναντάτε κάποιον για πρώτη φορά. Τι κάνετε αυθόρμητα σε σχέση με ανθρώπους που ήδη ξέρετε; Προσπαθήστε να βρείτε ομοιότητες μεταξύ τους. Καταγράψτε τις. (Αναμένεται ότι οι μαθητές θα γράψουν τα φυσικά χαρακτηριστικά, τα χαρακτηριστικά προσωπικότητας, τα ενδιαφέροντα και το υπόβαθρο των προσώπων)
- Ποιες είναι οι διαφορές τους;
- Ας σκεφτούμε περισσότερο πώς συγκρίνουμε ή αντιπαραβάλλουμε πράγματα στο σχολείο και στην καθημερινή μας ζωή. Τι λαμβάνουμε υπόψη;
- Τι άλλο μπορεί να λαμβάνεται υπόψη κατά τη διαδικασία σύγκρισης δύο προσώπων ή πραγμάτων;

- Η διαδικασία σύγκρισης ή αντιπαραβολής δύο πραγμάτων, ανθρώπων, καταστάσεων είναι μια φυσιολογική διαδικασία στη ζωή μας. Οι μαθητές παρουσιάζουν στοιχεία που αποδεικνύουν τη σημασία αυτής της διαδικασίας σκέψης.

Εφαρμογή των τεχνικών σύγκρισης στο μάθημα της Λογοτεχνίας.

Παρουσιάζονται τα δύο κείμενα με τα οποία θα εργαστούμε κατά τη διάρκεια του μαθήματος και δίνεται η πιο κάτω άσκηση:

Να συγκρίνετε τις ηρωίδες των πιο πάνω κειμένων σ' ένα κείμενο τριών παραγράφων.

1. Καλούνται οι μαθητές να συμπληρώσουν τις βασικές πληροφορίες που αφορούν τις δύο ηρωίδες.
2. Ζητείται από τους μαθητές να εντοπίσουν και να καταγράψουν τις ομοιότητές τους. Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες των δύο ατόμων και δικαιολογούν κάθε σημείο της απάντησής τους μέσα από τα κείμενα που έχουν μπροστά τους. (εντοπίζουν τα σχετικά χωρία)
3. Συμπληρώνεται το κοινό διάγραμμα από το σύνολο της τάξης και διευκρινίζονται οι απαντήσεις των μαθητών με ερωτήσεις σχετικά με τα αίτια, τις επιπτώσεις και τη σημασία του κάθε σημείου. Οι μαθητές συμπληρώνουν τα δικά τους διαγράμματα.
4. Καλούνται οι μαθητές να βρουν και να καταγράψουν στο διάγραμμά τους τις διαφορές. Καταγράφουν το κριτήριο που χρησιμοποίησαν, εποχή, οικογενειακή καταγωγή, στήριξη οικογένειας κ.ά.
5. Συμπληρώνεται το κοινό διάγραμμα από το σύνολο της τάξης και διευκρινίζονται οι απαντήσεις των μαθητών με ερωτήσεις σχετικά με τα αίτια, τις επιπτώσεις και τη σημασία του κάθε σημείου. Οι μαθητές συμπληρώνουν τα δικά τους διαγράμματα.
6. Καλούνται οι μαθητές να εξετάσουν τα σχεδιαγράμματά τους και να εντοπίσουν ποια σημεία (ομοιότητες ή διαφορές) δεν είναι σημαντικά για να τα διαγράψουν.
7. Οι μαθητές συζητούν τις επιλογές τους και τις δικαιολογούν. Παρουσιάζονται, αν υπάρχουν, οι διαφορετικές απόψεις. Τονίζουμε ότι αναφερόμαστε στις δικές τους προσωπικές απόψεις άρα και οι απαντήσεις τους μπορούν να διαφέρουν με αποτέλεσμα να έχουν διαφορετικό διάγραμμα ο καθένας (διαφορετική ιεράρχηση).
8. Καλούνται οι μαθητές να αναλογιστούν τι έχουν μάθει για τα πρόσωπα που συγκρίνουν και να εντοπίσουν τις βασικές αρχές/ αξίες / μοτίβα που διέπουν το χαρακτήρα και τη ζωή των δύο ηρωίδων π.χ. η συνειδητοποίηση της διαφορετικής αντιμετώπισης των δύο φύλων.
9. Διατυπώνουν τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγουν μέσα από τη σύγκριση αυτή.
10. Χωρίζονται σε ομάδες των δύο και εξετάζουν τα συμπεράσματά τους με τριών ειδών ερωτήσεις:
 - α) Ερωτήσεις διευκρίνησης: *Τι εννοείς όταν γράφεις...;* (για σημεία που δε γίνονται εύκολα κατανοητά)

β) Ερωτήσεις επεξεργασίας/επέκτασης: *Μπορείς να αναφέρεις περισσότερα για...;* (για σημεία που είναι πολύ σύντομα ή χρειάζονται περισσότερες πληροφορίες)

γ) Ερωτήσεις πρόκλησης: *Γιατί πιστεύεις ότι...;* (για σημεία που πιστεύεις ότι πρέπει να ξανασκεφτεί ο μαθητής, γιατί πιθανό να είναι εκτός θέματος ή να υπάρχει σύγχυση)

11. Αφού πραγματοποιήσουν τη δραστηριότητα ανταλλάζοντας ρόλους, δίνεται χρόνος για να ξαναγράψουν τα συμπεράσματά τους.
12. Οι μαθητές παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους στο σύνολο της τάξης και οι υπόλοιποι τα σχολιάζουν όσον αφορά το περιεχόμενο και το είδος της πρότασης, δηλαδή αν η πρόταση/ συμπέρασμα περιλαμβάνει σύγκριση, αντίθεση ή και τα δύο, τις αιτίες και αποτελέσματα ή και τις γενικεύσεις.
13. Καλούνται οι μαθητές να βρουν στοιχεία από τα διαγράμματά τους που θα υποστήριζαν τις προτάσεις των συμπερασμάτων αυτών, αν ήταν οι πρώτες προτάσεις ή ο πρόλογος ενός κειμένου/απάντηση της άσκησης.
14. Οι μαθητές και μαθήτριες προχωρούν στη συγγραφή κειμένων.
15. Γίνεται παρουσίαση μερικών κειμένων απ' αυτά που έγραψαν μαθητές και πραγματοποιείται συζήτηση όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του μαθήματος. Αν υπάρχει αρκετός χρόνος, γίνεται ανταλλαγή των εργασιών των μαθητών και αξιολόγησή τους.

ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Ποια είναι τα πρόσωπα που συγκρίνετε;

Ποιες είναι οι ομοιότητες των δύο προσώπων;

Ποιες είναι οι διαφορές τους;
Διαφέρουν όσον αφορά:

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ